

Onder mijn keukenschort gedoken hang ik boven een stomende pan en stel mij een bloeiende tijmplant voor. De tranen biggelen me over de wangen. Twee druppels tijmolie is bijna te veel van het goede. Met zout water gorgelend vraag ik me af, welke planten zeewind en een dorre duinbodem verdragen. Een verkenning naar soorten voor een insectentuin aan de kust.

Nectar aan zee

Tekst: Liesbeth ten Hallers

Houtig Tijm is zo'n stoer, grijsgroen plantje. Op zonnig gelegen duinhellingen vind je weinig frisgroen. Blauwgroen, grauwigroen en grijs zetten de toon, met bijvoorbeeld kruipwilg, duindoorn en op kalkarme zandgrond struikheide. Voor de vlinders zijn ook, beschut geplaatst, lavendel, hyssop, wijnruit, salie en rozemarijn, met hun aromatische blad, geschikte heestertjes. Vluchtige olie in het blad remt, net als beharing, de verdamping. Deze mediterrane soorten overleven de winter aan zee, waar hij milder is, gemakkelijker dan elders. Weinig bladmassa en dus weinig verdampingsoppervlak hebben de lang doorbloeiende gaspeldoorn, brem en de kleinbladige buddlejasoorten. Hard of leerachtig blad maken Escallonia, wilde liguster en diverse hebe-soorten weerbaar. Voor hommels en bijen is in juni de smalbladige olijfwilg (*Elaeagnus angustifolia*), een snelgroeende boom met naar anjers geurende, gele bloempjes, aantrekkelijk, evenals duinroos en japanse bottelroos. Van de overrijpe bottels kan een gehakkelde aurelia plezier hebben, meldde vlinderbroeder Frans in Egmond.

Kruidachtig Door veel vocht op te slaan in dikke, vette blaadjes zijn planten zoals muurpeper, zeeraket en zeewinde zoutbestendig. *Alyssum*-soorten, *Aubrieta* en *Saponaria ocymoides* verdragen wind onder andere door meer in de breedte dan in de hoogte te groeien. Het hele jaar door is engels gras met hard, smal blad gewapend. Je kunt zaden verzamelen van zoutbestendige, inheemse nectarplanten, zoals lamsoor, jacobs- en bezemkruiskruid, kruisdistel en echte distels, asperge, driekleurig en duinviooltje, maar ook bolletjes planten van het gewillig uitzaaiende blauwe druifje. Voor verticale effecten in een weefborder kunnen torenkruid en ruige scheefkelk een bijdrage leveren. Het oranjetipje heeft er, op zoek naar waardplanten, belang bij. Grote zandkool, net als de vroeg bloeiende zeekool waard- én nectarplant, bloeit in oktober nog.

Hoogteplanten.

Kansen Met grind en keien óp, en humus ín de bodem beperk je uitdroging van de grond. Hoogteverschillen, schermen van natuurlijk materiaal of windbreekgaas, dat behalve in gifgroen ook in natureel of zwart verkrijgbaar is, laten met hun beschutting meer vlinder- en plantensoorten toe.

Aan de kust, een gebied met relatief veel vlinders, zijn de zomers koeler dan elders in het land. Ook waait het hier vaker en harder. Maar de zonuren zijn talrijk en pleksgewijs warmt de zandgrond snel op. Kansen genoeg dus voor een levendige insectentuin, mits u aan de bekend veronderstelde, algemene voorwaarden voldoet en op het karakter van de natuurlijke omgeving met wat list en geduld inspeelt.

Olijfwilg.

Kruisdistel.

Ook bestand tegen zoute wind:

Houtig:

Amelanchier lamarckii - krent; *Berberis vulgaris*-zuurbes; *Caryopteris clandonensis*; *Ceanothus* species; *Colutea* species-blazenstruik; *Crataegus monogyna* - meidoorn; *Crataegus laevigata* - meidoorn; *Deutzia scabra*-bruidsbloem; *Elaeagnus* spec.- olijfwilgsoorten; *Gleditsia triacanthos* - honingboom; *Mahonia aquifolium*; *Phillyrea* species - steenlindesoorten; *Prunus spinosa* - sleedoorn; *Pyracantha* spec. - vuurdoornvariëteiten; *Robinia pseudoacacia* - acacia; *Rubus* species - bramensoorten; *Tamarix* species; *Vaccinium macrocarpon* - cranberry; *Viburnum lantana* - wollige sneeuwbal

Klimmers:

Bryonia cretica - heggenrank, *Clematis vitalba* - bosdruif, *Coronilla varia* - kroonkruid, *Lathyrus tuberosus* - aardaker, *Lathyrus latifolius* - breedbladlathyrus

Kruidachtig:

Centranthus ruber - rode valeriaan, *Dianthus* spec. - anjertje, *Erysimum* "Bowles Mauve" - steenraket, *Isatis tinctoria* - wede, *Lotus corniculatus* - rolklaver, *Melilotus officinalis* - akkerhoningklaver, *Nepeta* - kattenkruid, *Teucrium chamaedrys* - gamander, *Trifolium fragiferum* - aardbeiklaver, *Vicia faba*-tuintoon

Bronnen:

World Honey Resources, een onderzoek door E. Crane, P. Walker en R. Day voor International Bee Research Association (1984).
Onze eigen tuin. M. Ruys, H. Veldhoen.
Darthuizer Vademecum. Darthuizer kwekerijen, Leersum.
Broeder Frans Melkert.